

SOK-yhtymä

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2017

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristön kehitys

Suomen bruttokansantuote saavutti 1,9 prosentin kasvun vuonna 2016 ja kasvu jatkui voimakkaana myös vuonna 2017. S-Pankki ennustaa koko vuoden kasvuksi 3,2 prosenttia. Matalana pysynyt korkotaso, maltillinen kuluttajahintojen nousu sekä pienentynyt työttömyys ovat tukeneet yksityistä kulutusta, mutta varsinaisina kasvun vetureina toimivat vienti ja teollisuuden investoinnit, joiden molempien ennustetaan kasvavan yli kahdeksan prosenttia edellisvuodesta.

Yksityisen kulutuksen kehityksellä on keskeinen merkitys S-ryhmän myynnin kehitykselle. Kuluttajien vahva luottamus talouteen sekä positiivinen talouskehitys ovat ylläpitäneet kotitalouksien kulutusta ja aikaansaaneet 2,2 prosentin kasvun edellisvuodesta. Osana yleistä talouskasvua myös vähittäiskauppa kasvoi 2,2 prosenttia edellisvuodesta.

Vuosi 2017 on ollut maailmanlaajuisen kasvun vuosi ja koko maailman bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 3,5 prosenttia. Vientiä onkin tukenut vientimaiden voimistunut talouskasvu. Suurimmista vientimaista euroalueen kuluvan vuoden talouskasvu on ollut parasta sitten vuoden 2007 ja ennustettu koko vuoden 2017 kasvu on 2,2 prosenttia. Myös Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 2,2 prosenttia. Venäjän talous on länsimaiden talouspakotteiden rajoittamana kehittynyt hieman hitaammin ja sen ennustetaan kasvavan 1,7 prosenttia. Venäjän vientiä ja talouskasvua ovat tukeneet öljyn ja muiden raaka-aineiden nousset maailmanmarkkinahinnat.

Voimistunut talouskasvu on lisännyt verotuloja ja näkyy julkisen talouden alijäämän supistumisena. Olemassa olevia julkisen talouden rakenteellisia ongelmia tämä ei kuitenkaan poista.

S-ryhmän kehitys 1.1.–31.12.2017

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti vuonna 2017 oli 11 273 miljoonaa euroa, jossa on 2,3 prosenttia kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	Milj. €	+/- % ed.v.
Prisma*	3 490	+1,1
S-market	3 358	+1,3
Sale ja Alepa	1 018	+4,1
Muu marketkauppa	4	-7,3
Marketkauppa yhteensä*	7 870	+1,5
Rautakauppa	177	-11,3
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 633	+5,8
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	310	+3,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	811	+2,2
Auto- ja autotarvikekauppa	379	+11,7
Maatalouskauppa	75	+2,6
Muut	19	+1,2
S-ryhmä yhteensä*	11 273	+2,3

* Sisältää lähialueiden (Baltia ja Pietari) vähittäismyynnin.

S-ryhmässä oli vuoden lopussa 1 631 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 633 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä 31.12.2017 oli 20 ja paikallisosuuskauppojen seitsemän.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2017 aikana 109 584 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaismäärä oli joulukuun lopussa 2 355 963. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 334 miljoonaa euroa. Pääsyynä edellisvuotta pienempään bonussummaan on tupakkalain muutos, jonka seurauksena tupakkatuotteista ei enää vuonna 2017 ole maksettu bonusta.

S-ryhmän investoinnit olivat 492 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 510 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 296 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 292 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 291 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 269 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 5,0 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 22,8 miljoonaa euroa.

S-ryhmän ja Stockmannin sopima Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan siirtyminen S-ryhmän osuuskaupoille sai Kilpailu- ja kuluttajaviraston hyväksynnän ja kauppa toteutui joulukuussa. SOK-yhtymälle siirtyivät Herkun ketjutoiminnot ja Stockmann Meals -ruokien valmistus. Herkun myymälätoiminnot pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Tampereella siirtyivät HOK-Elannelle, Turun Osuuskaupalle ja Pirkanmaan Osuuskaupalle.

Taloudellinen kehitys

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankinta- ja valikoimapalvelut.

Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Baltian alueella ja Pietarissa.

SOK-yhtymän taloudellinen kehitys

1.1.–31.12.2017

SOK-yhtymän liikevaihto 1.1.–31.12.2017 oli 7 063,6 miljoonaa euroa, jossa on 0,5 prosenttia vähennystä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

SOK-yhtymän liikevoitto oli 5,9 miljoonaa euroa (27,0 milj. €). Edellisvuotta heikomman tuloksen merkittävimmät syyt ovat Latvian ja Liettuan marketkauppa-liiketoimintojen alasajoon ja Pietarin marketkaupan myymäläverkoston kehittämiseen liittyvät kertaluonteiset kulut sekä edellisvuotta heikompi pankkitoiminnan tulos. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 5,8 prosenttia (6,3 %) eli 410,2 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat seuraavat tunnusluvut.

SOK-yhtymä	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Liikevaihto, milj. €	7 063,6	7 074,0	7 038,4
Liikevoitto, milj. €	5,9	27,0	11,1
Liikevoitto, %	0,1	0,4	0,2
Oman pääoman tuotto, %	0,3	1,8	0,1
Omavaraisuusaste, %	36,5	37,0	37,0

SOK-yhtymän operatiivinen tulos

Operatiivisella tuloksella seurataan operatiivisen liiketoiminnan tulosta rahoituserien jälkeen ilman kertaluonteisia eriä ja IFRS-eriä. Operatiivisen tuloksen positiivinen kehitys johtuu Marketkaupan sekä Matkailu- ja ravitsemiskaupan liiketoiminnan tuloksen vahvistumisesta ja yleisestä toiminnan tehostamisesta.

SOK-yhtymä	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Operatiivinen tulos, milj. €	41,5	28,8	16,9

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos liiketoiminta-alueittain (segmenteittäin)

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos on jaettu operatiivisen seurannan mukaisesti kauppatoiminnan liiketoiminta-alueisiin. Lisäksi operatiivisesti seurataan pankkitoiminnan liiketulosta.

	Liike- vaihto Milj. €	+/- % ed. v.	Opera- tiivinen liiketulos M€	Muutos M€
Marketkauppa	355,9	-10,3	-25,5	+0,8
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	269,7	+5,7	+30,9	+6,8
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 461,2	+0,5	+6,9	+3,8
Kiinteistöliiketoiminta	82,0	-0,6	+15,1	-2,1
Pankkitoiminnan tulos			+6,6	-1,6
Sisäiset eliminoinnit ja muut	-109,0	+17,8	+0,8	+0,4
SOK-yhtymä yhteensä	7 059,7	-0,1	+34,7	+8,1

Rahoitus

SOK-yhtymän rahoitustilanne on pysynyt hyvänä tilikauden ajan. SOK-yhtymän korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa 74,6 miljoonaa euroa (36,6 milj. €) ja velkaantumisaste (gearing) 11,8 prosenttia (5,7 %). SOK-yhtymän omavaraisuusaste oli 36,5 prosenttia (37,0 %).

SOK-yhtymällä oli vuoden lopussa likvidejä varoja 120,6 miljoonaa euroa (150,4 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käyttämättömänä 100,0 miljoonan euron (60,0 milj. €) määräiset pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit sekä 57,0 miljoonan euron (57,0 milj. €) määräiset tililimiitit.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 57,9 miljoonaa euroa (93,1 milj. €). Merkittävät investoinnit liittyivät tietojärjestelmiin, logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin sekä kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan yksiköihin.

Pysyvien vastaavien realisoinnit katsauskaudella olivat 3,5 miljoonaa euroa (33,9 milj. €).

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä (aktiiviset työsuhteet) oli 5 411 (2016: 5 849, 2015: 7 778).

SOK-yhtymän aktiivisessa työsuhteessa oleva henkilömäärä oli vuoden 2017 lopussa 6 095, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 388 (23 %) ja tytäryhtiöiden 4 707 henkilöä (77 %). Henkilöstöstä työskenteli ulkomailla yhteensä 2 408 henkilöä (40 %).

Henkilömäärä väheni edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 627 henkilöllä (9 %). Vähenemisen syynä ovat Latvian ja Liettuan maayhtiöiden toimintojen lopettaminen. Kuluvan vuoden aikana kotimaan henkilöstömäärä on sen sijaan kasvanut jonkin verran.

Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee S-ryhmässä kaikkia liiketoiminta-alueita ja vastuullisuutta johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoimintajohdon kanssa. S-ryhmä-tasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö.

Lisää S-ryhmän vastuullisuustyöstä, sen tuloksista ja tavoitteista kerrotaan maaliskuussa 2018 julkaistavassa vuosi- ja vastuullisuuskatsauksesta, jonka voi lukea osoitteessa s-ryhma.fi.

Liiketoiminta-alueiden kehitys

Marketkauppa

SOK Liiketoiminta Oy harjoittaa marketkauppaa Pietarissa ja Virossa tytäryhtiöidensä kautta. Tilikauden päättyessä Pietarissa on toiminnassa 16 Prismaa. Virossa on viisi Prisma-yksikköä Tallinnassa sekä kaksi yksikköä Tartossa ja yksi Narvassa. Tilikauden aikana päätettiin luopua Latvian ja Liettuan liiketoiminnasta ja toiminta lopetettiin näissä maissa toukokuun lopussa.

Marketkaupan liikevaihto oli 355,9 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna 10,3 prosenttia, mikä johtui pääosin Latvian ja Liettuan liiketoiminnan lopetuksesta. Marketkaupan liikevaihto oli edellisvuoden tasolla ja investoinnit olivat 1,5 miljoonaa euroa, joista valtaosa oli kaluston korvausinvestointeja. Tilikauden 2017 tulokseen sisältyy Latvian ja Liettuan liiketoimintojen lopettamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa vuonna 2017 harjoittivat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Matkailun globaalin kasvun ohella talouskehitys oli suotuisa SOK matkailu- ja ravitsemiskaupan maissa, mistä johtuen matkailumarkkina kasvoi vahvasti vuonna 2017. Myös ravitsemiskaupan kasvu oli hyvällä tasolla positiivisen taloudellisen tilanteen tukemana ja Suomi 100 v. -juhlallisuuksista johtuen.

SOK Hotelliliiketoiminnan liikevaihto oli yhteensä 269,7 miljoonaa euroa ja kasvoi 5,7 prosenttia edellisvuodesta. Liikevaihto oli 31,2 miljoonaa euroa, jossa kehitystä edelliseen vuoteen oli 28,9 prosenttia.

Sokotel Oy:n liikevaihto vuonna 2017 oli 219,8 miljoonaa euroa, joka kasvoi edellisestä vuodesta 4,2 prosenttia. Sokotel Oy:n liikevaihto parani selvästi edellisestä vuodesta pääosin hyvän majoituskaupan liikevaihtokehityksen ja kuluhallinnan ansiosta.

Tallinnassa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan AS Sokotelin liikevaihto oli 19,4 miljoonaa euroa kasvaen 4,7 prosenttia edellisvuodesta. AS Sokotelin liikevaihto parani hieman edellisestä vuodesta. Kustannuskehitys on Virossa edelleen voimakasta.

Pietarissa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan OOO Sokotelin liikevaihto oli 30,5 miljoonaa euroa, joka kasvoi edellisestä vuodesta 19,0 prosenttia. Paikallisessa valuutassa liikevaihto kasvoi 7,4 prosenttia. OOO Sokotelin liikevaihto oli edellistä vuotta merkittävästi parempi.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan investoinnit olivat vuonna 2017 yhteensä 8,7 miljoonaa euroa. Näistä Suomeen tehtiin 8,5 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin hotelliyrityksien uudistuksista.

Hankinta- ja palvelutoiminta

Hankinta- ja palvelutoiminta koostuu SOK:n hankintatoiminnan tuottamista päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintapalveluista, Inex Partners Oy:n tuottamista logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n hotelli-, ravintola- ja catering-alan hankinta- ja logis-

tiikkapalveluista sekä SOK-yhtymän pääosin S-ryhmän yksiköille tuottamista muista palveluista. S-ryhmän yksiköille tuotetuista muista palveluista syntyvä liikevaihto koostuu muun muassa ketjumaksuista sekä hallintopalvelutuotoista.

Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 6 461,2 miljoonaa euroa. Liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla. Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 6,9 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta parempi.

Hankinta- ja palvelutoiminnan vuoden 2017 investoinnit olivat yhteensä 32,8 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin tietojärjestelmähankinnoista.

Kiinteistöliiketoiminta

Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto koostuu SOK-yhtymän kiinteistöomistuksien vuokra- ja kiinteistöpalvelutuotoista. Liikevaihto oli 82,0 miljoonaa euroa jääden hieman edellistä vuotta pienemmäksi. Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto oli voitollinen.

Kiinteistöliiketoiminnan vuoden 2017 investoinnit, 14,8 miljoonaa euroa, olivat pääosin logistiikka- ja terminaalikiinteistöihin liittyviä investointeja.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyrityksistä merkittävin on pankkitoimintaa harjoittava S-Pankki Oy.

S-Pankin taseen kasvu jatkui vahvana. Talletuskanta kasvoi edellisvuoden lopusta 10,1 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5 005,8 miljoonaa euroa (4 547,0 milj. €). Antolainaus vastaavasti kasvoi 6,7 prosenttia päätyen vuoden lopussa 3 724,9 miljoonaa euroon (3 492,2 milj. €). S-Pankki-konsernin vakavaraisuus oli 16,7 prosenttia (14,8 %). S-Pankki-konsernin liikevaihto oli vuoden lopussa 16,0 miljoonaa euroa (22,3 milj. €). Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 7,2 miljoonaa euroa, kun huomioidaan edellisen vuoden nettotuottoihin sisällynyt Visa Europe Ltd:n osakkeista saatu myyntivoitto. SOK-yhtymän omistusosuutta (37,5 %) vastaava IFRS-oikaistu osuus tilikauden tuloksesta oli 6,6 miljoonaa euroa.

Hankintayhtiö North European Oil Trade -konsernin liikevaihto oli noin 4 968 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 9,4 prosenttia johtuen öljyn maailmanmarkkinahinnan noususta. Konsernin harjoittaman liiketoiminnan volyymi on pysynyt edellisen vuoden tasolla. North European Oil Trade -konsernin koko tilikauden 2017 alustava tulos on 1,0 miljoonaa euroa. SOK:n omistusosuus North European Oil Trade Oy:stä on 50,77 prosenttia. Osakassopimukseen perustuvan yhteisen määräysvallan johdosta yhtiö käsitellään yhteisyrityksenä pääomaosuusmenetelmällä.

S-Pankin ja North European Oil Trade Oy:n lisäksi muita SOK-yhtymän osakkuus- ja yhteisyrityksiä ovat muun muassa Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittava kiinteistörahastoyhtiö Russian and Baltics Retail Properties Ky, pakasteiden hankinta- ja logistiikkapalveluja tuottava SOK:n tytäryhtiön Inex Partners Oy:n osakkuusyhtiö Finnfrost Oy, Raisiossa sijaitseva Kauppa-keskus Mylly Oy sekä yhteispohjoismainen hankintayhteenliittymä Coop Trading A/S.

Kaikkien osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlaskettu tulosvai-
kutukset SOK-yhtymälle oli 11,7 miljoonaa euroa (11,8 milj. €).

Konsernirakenteen muutokset

As Prisma Latvia ja SOK Autokauppa Oy fuusioituivat SOK Liiketoiminta Oy:öön ja RB-Int Oy fuusioitui SOK Takas-
us Oy:öön. Tilikaudella perustettiin myös uusi konserniyhtiö
S-Herkkukeittiö Oy.

Lisäksi SOK osti osuuskaupoilta näiden omistamat S-Verkkopal-
velut Oy:n osakkeet. Kaupan jälkeen SOK omistaa yhtiön
kaikki osakkeet.

Hallinto ja tulevaisuuden näkymät

Hallinto ja hallinnossa tapahtuneet muutokset

SOK:n hallituksen puheenjohtajana vuonna 2017 on toiminut
SOK:n pääjohtaja Taavi Heikkilä. Pääjohtajan lisäksi hallituk-
sen muina jäseninä ovat vuonna 2017 toimineet toimitusjohtaja
Heikki Hämäläinen, toimitusjohtaja Tapio Kankaanpää, toimi-
tusjohtaja Hannu Krook, toimitusjohtaja Matti Niemi, toimitus-
johtaja Timo Mäki-Ullakko ja uutena jäsenenä toimitusjohtaja
Olli Vormisto. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii Matti
Niemi.

SOK:n hallintoneuvostoon valittiin huhtikuussa 2017 uu-
delleen puheenjohtajaksi teologian tohtori Matti Pikkarainen ja
uudeksi varapuheenjohtajaksi asianajaja Timo Santavuo ja uudel-
leen toiseksi varapuheenjohtajaksi toimitusjohtaja Antti Määttä.
Puheenjohtajistosta ja hallintoneuvostosta pois jäi Maija-Liisa
Lindqvist.

Tilintarkastajana on tilikaudella 2017 toiminut KHT tilintar-
kastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana
KHT Jukka Rajala.

SOK:n hallintoneuvosto on nimittänyt SOK:n hallitukseen
1.1.2018 alkavaksi vuoden toimikaudeksi toimitusjohtaja Han-
nu Krookin (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Heikki Hämä-
läisen, toimitusjohtaja Juha Kivelän, toimitusjohtaja Veli-Matti
Liimataisen, toimitusjohtaja Timo Mäki-Ullakon ja toimitusjoh-
taja Olli Vormiston. Hallituksen puheenjohtajana toimii SOK:n
pääjohtaja Taavi Heikkilä.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän johta-
misessa on SOK:n konsernijohtoryhmä. Konsernijohtoryhmään
ovat vuoden 2017 aikana kuuluneet S-ryhmän liiketoimintojen
ketjuohjauksesta, hankinnasta ja logistiikasta vastaava kenttäjoh-
taja, pääjohtajan sijainen Arttu Laine, taloudesta ja hallinnosta
vastaava johtaja, CFO Jari Annala, henkilöstötoiminnoista vas-
taava johtaja Susa Nikula, strategiatoiminnoista vastaava johtaja
Sebastian Nyström, SOK:n liiketoiminnoista vastaava johtaja
Jorma Vehviläinen ja asiakkuudesta, viestinnästä ja digitaalisista
palveluista vastaava johtaja Veli-Pekka Ääri. Konsernijohtoryh-
män sihteerinä on toiminut lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

S-ryhmällä on yhteiset riskienhallintaperiaatteet, joihin SOK-
yhtymän riskienhallintapolitiikka pohjautuu. SOK:n hallitus on
käsitellyt ja hyväksynyt riskienhallintapolitiikan, jossa kuvataan
konsernin riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet, keskeiset toteu-
tustavat ja vastuut. SOK-yhtymässä riskienhallintatyö on jatku-
vaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskejä
tarkastellaan kokonaisvaltaisesti huomioiden strategiset, talou-
delliset, operatiiviset ja vahinkoriskit. Riskienhallinnan menet-
telytapojen avulla SOK ja sen tytäryhtiöt pyrkivät ennakoimaan
ja hallitsemaan tavoitteidensa saavuttamiseen vaikuttavia riski-
tekijöitä sekä hyödyntämään riskeihin liittyviä mahdollisuuksia
liiketoiminnan toteuttamisessa.

SOK:n konsernijohtoryhmä tarkastelee vuosittain S-ryhmän
strategisia riskejä, ja SOK:n hallitus vahvistaa riskit. Merkittävim-
mät S-ryhmän lähiajan riskit ja epävarmuustekijät liittyvät päi-
vittäistavarakaupan kannattavuuden ja kilpailukyyn sekä käyt-
tötavarakaupan tuloksellisuuden varmistamiseen kaupan alan
muutoksessa. Digitalisaatio tuo toimialalle uusia mahdollisuuksia,
joiden hyödyntämisessä keskeistä on oikea-aikaisuus ja oikea
kohdentaminen. Toiminnan tehokkuutta kehitetään mm. uuden
päivittäistavarakaupan logistiikkakeskuksen käyttöönotolla sekä
isoilla tietojärjestelmähankkeilla. SOK tukee näitä hankkeita ak-
tiivisella ja laaja-alaisella riskienhallinnalla. Sääntelyn muutoksiin
liittyvien riskitekijöiden osalta SOK varautuu erityisesti EU:n uu-
den tietosuojasetuksen voimaantuloon. SOK-yhtymän oman
liiketoiminnan keskeiset lähiajan riskit liittyvät toimintojen kan-
nattavuuden kehittymiseen erityisesti Baltian maissa ja Venäjällä.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty
SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen
vahvistama talous- ja rahoituspolitiikka, jossa määritellään pe-
riaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät
rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu
numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoit-
uksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteis-
sa. Rahoitusriskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilin-
pääntöksen liitetiedoissa.

SOK-yhtymän liiketoimintaan liittyvät vastuullisuusriskit on
tunnistettu ja analysoitu liiketoiminta-alueittain. Paras paikka
elää -vastuullisuusohjelman rakentamisen yhteydessä on tunnis-
tettu olennaiset vastuullisuusteemat ja niihin liittyvät riskit ja
mahdollisuudet sekä niiden merkitys liiketoiminnalle. Riskejä
tarkastellaan sääntelyn, fyysisen toimintaympäristön, kuluttaja-
käyttäytymisen muutosten ja maineriskien näkökulmasta. Mer-
kittävimmät ihmisoikeusriskit ovat globaaleissa hankintaketjuissa
tapahtuvat ihmisoikeusloukkaukset sekä mahdolliset puutteet
eettisissä toimintavoissa ja läpinäkyvyydessä. Ympäristön kan-
nalta merkittävimmät riskit liittyvät ilmastonmuutokseen ja sen
vaikutuksiin sekä omassa toiminnassa että hankintaketjussa.
Riskeihin vastataan S-ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteil-
la ja teoilla. S-ryhmän vastuullisuustyötä kuvataan tarkemmin
S-ryhmän vuosi- ja vastuullisuuskatsauksessa, joka julkaistaan
maaliskuussa 2018 osoitteessa s-ryhma.fi.

Alkaneen vuoden näkymät

Taloudellisen tilanteen kehitys kotimaassa ja lähialueilla on merkittävä tekijä SOK-yhtymän ja S-ryhmän toimintojen menestymiselle. S-Pankki ennustaa Suomen talouden kasvun jatkuvan olleen 2,8 prosenttia vuonna 2018 ja 2,4 prosenttia vuonna 2019. Teollisuuden investointien ja viennin ennustetaan edelleen jatkavan kasvun vetureina, joskin niiden kasvu hidastuu hieman vuodesta 2017. Sen sijaan yksityisen kulutuksen kasvussa ei näy heikkenemisen merkkejä. Työllisyyden kasvu ja palkankorotukset tukevat kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta inflaation pysyessä edelleen verraten maltillisena. Myös matalana pysyvä korkotaso tukee kotitalouksien hankintoja.

Myös euroalueelle ennustetaan yli kahden prosentin kasvua sekä vuodelle 2018 että 2019. Euroopan keskuspankin jatkama elvyttävä rahapolitiikka pitää korot matalana mikä edistää investointeja sekä kulutusta. Verraten matalana pysyvä inflaatio yhdessä palkkojen nousun kanssa edistävät kotitalouksien kulutuksen kasvua. Venäjän talouskasvun ennustetaan edelleen kasvavan hie-man olleen 1,8 prosenttia vuosina 2018 ja 2019. Raakaöljyn hinnan vakautuminen tukee Venäjän taloutta ja vientiä. Kuluttajien ostovoima on positiivisista talousnäkemyksistä huolimatta heikentynyt Venäjällä ja alustavien arvioiden mukaan loppuvuonna myös Virossa. Veropohjan laajentuminen ja välillisten verojen korotukset ovat ensisijaisesti syynä tähän. Ostovoiman kehityksessä ei odoteta suuria muutoksia alkuvuoden 2018 aikana.

SOK-yhtymän liiketoiminnan tuloksen odotetaan kehittyvän positiivisesti kuluneesta vuodesta. Lisäksi kokonaistulosta tulevat parantamaan Latvian ja Liettuan marketkaupan lakkautus päättyneen vuoden aikana. Kotimaan matkailu- ja ravitsemiskaupan tulosta tulee vuonna 2018 rasittamaan päättynyttä vuotta suu-remmat investoinnit verkoston kehittämiseen. Viron ja Pietarin marketkaupan haasteellisesta kilpailutilanteesta huolimatta tuloksen odotetaan paranevan verrattuna edelliseen vuoteen kilpailukyyn kehittämisen ja tehostamisohjelmien myötä.

Päivittäistavaroiden logistiikkakeskuksen käyttöönotto Sipoossa jatkuu suunnitelmien mukaisesti toiminnan siirtyessä vaihteitain Espoon Kilon logistiikkakeskuksesta Sipoon logistiikkakeskukseen. Koko S-ryhmän osalta tuloksen odotetaan olevan edellisen vuoden kaltainen.

Hallituksen ehdotus SOK:n jakokelpoisen ylijäämän käyttämisestä

SOK:n jakokelpoinen ylijäämä on 573 205 365,70 euroa (tilikauden alijäämä -10 895 692,66 euroa). Hallitus esittää, että osuuspääoman korkoa maksetaan 16 557 372,59 euroa ja hallintoneuvoston käyttörahastoon siirretään 50 000,00 euroa.

SOK:n taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. SOK:n maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan SOK:n maksukykyä.

Helsingissä 8.2.2018

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liikevaihto	7 063,6	7 074,0
Liiketoiminnan muut tuotot	1,6	1,5
Materiaalit ja palvelut	-6 362,7	-6 424,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-235,6	-214,2
Poistot ja arvonalentumiset	-76,8	-61,9
Liiketoiminnan muut kulut	-394,0	-359,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	9,8	11,6
Liikevoitto (-tappio)	5,9	27,0
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-2,9	-4,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	1,9	0,2
Tulos ennen veroja	5,0	22,8
Tuloverot (+/-)	-3,0	-11,2
Tilikauden tulos	1,9	11,6
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	2,8	13,7
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-0,9	-2,1
	1,9	11,6

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Tilikauden tulos	1,9	11,6
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi		
Muuntoerot	-3,5	10,5
Kurs sierot nettoinvestoinneiksi luokitelluista lainoista		
ulkomaisiin yksiköihin	-0,3	2,7
Rahavirran suojaukset	-3,3	3,5
Osakkuus- ja yhteisyritysten laajan tuloksen erät	-0,3	2,5
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi		
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-0,4
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-7,4	18,7
Tilikauden laaja tulos	-5,4	30,3
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	-4,5	32,4
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	-0,9	-2,1
	-5,4	30,3

Konsernitase, IFRS

Milj. €	31.12.2017	31.12.2016
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset hyödykkeet	354,4	385,9
Sijoituskiinteistöt	29,1	37,7
Aineettomat hyödykkeet	70,4	67,2
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	181,8	177,5
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	102,4	98,9
Laskennalliset verosaamiset	27,0	27,2
Pitkäaikaiset varat yhteensä	765,1	794,4
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	192,6	182,9
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	655,7	611,6
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,0	10,0
Rahavarat	120,5	150,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	968,9	954,9
Myytäväinä olevien omaisuuserien varat	12,8	
Varat yhteensä	1 746,8	1 749,3
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Oma pääoma		
Osuuspääoma	172,0	174,3
Sidotut rahastot	21,4	24,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4,5	
Kertyneet voittovarot	433,9	442,4
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	631,7	641,3
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	2,0	5,2
Oma pääoma yhteensä	633,7	646,5
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	147,0	169,0
Pitkäaikaiset korottomat velat	34,5	27,9
Varaukset	7,1	13,5
Laskennalliset verovelat	13,5	14,7
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	202,0	225,1
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	47,1	18,0
Lyhytaikaiset korottomat velat	123,9	112,4
Ostovelat	719,4	732,8
Varaukset	18,3	6,7
Tilikauden verovelka	2,3	7,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	911,1	877,7
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 746,8	1 749,3

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Liitetieto/Viite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
LIIKETOIMINTA			
Jatkuvien ja lopetettujen toimintojen liiketulos		5,9	27,0
Oikaisut liiketulokseen	(A)	46,2	25,8
Käyttöpääoman muutos	(B)	-54,2	-56,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		-2,0	-3,3
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		2,9	-0,7
Muut rahoituskulut		-0,1	0,0
Muut rahoitustuotot		0,3	0,4
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,1	0,1
Maksetut välittömät verot		-9,3	-4,6
Liiketoiminnan rahavirta		-8,2	-8,2
INVESTOINNIT			
Hankitut tytäryhtiöt vähennettynä hankintahetken rahavaroilla			-23,7
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla			0,2
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin		-0,2	-9,6
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-29,1	-25,9
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-28,6	-34,0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		3,5	33,7
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		14,0	0,7
Saadut osingot investoinneista		6,5	0,2
Investointien rahavirta		-34,0	-58,3
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		0,0	
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		28,4	-0,2
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-20,2	-10,0
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		10,0	-10,0
Maksetut korot		-1,2	-2,8
Saadut korot		4,3	4,5
Osuuspääoman lisäys		2,2	2,3
Lisäosuuspääoman lunastus			-12,8
Maksetut osuuspääoman korot		-10,3	-5,9
Muu oman pääoman muutos			0,0
Rahoituksen rahavirta		13,3	-34,8
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		-28,9	-101,4
Rahavarat tilikauden alussa		150,4	249,4
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-0,9	2,3
Rahavarojen nettomuutos, lisäys / vähennys		-28,9	-101,4
Rahavarat tilikauden lopussa		120,5	150,4
Oikaisut liikevoittoon (A)			
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		0,9	-0,4
Poistot ja arvonalentumiset		76,8	61,9
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-31,5	-35,6
		46,2	25,8
Käyttöpääoman muutos (B)			
Liikesaamisten muutos		-47,0	-66,7
Vaihto-omaisuuden muutos		-9,7	-19,7
Korottomien velkojen muutos		2,5	30,3
		-54,2	-56,1

Lyhytaikaisten lainojen laina-aika on lyhyempi kuin 3 kuukautta.

Rahavirtalaskelma sisältää sekä jatkuvien, että lopetettujen toimintojen rahavirrat.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								
	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut sidotut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma									
1.1.2016	172,0	1,1	18,5	0,0	-23,4	442,5	610,7	5,8	616,5
Kauden laaja tulos		5,1			14,1	13,7	32,9	-2,1	30,8
Osuuspääoman lisäys	2,3						2,3		2,3
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa							0,0	1,5	1,5
Osuusmaksun korot						-5,6	-5,6		-5,6
Muut muutokset			0,0			1,0	1,0		1,0
31.12.2016	174,3	6,1	18,5	0,0	-9,3	451,7	641,3	5,2	646,5
Kauden laaja tulos		-3,2			-4,1	2,8	-4,5	-0,9	-5,4
Osuuspääoman lisäys	-2,3			4,4			2,2		2,2
Määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset, jotka eivät johtaneet muutokseen määräysvallassa						2,3	2,3	-2,3	0,0
Osuusmaksun korot						-10,3	-10,3		-10,3
Muut muutokset			0,0			0,8	0,8		0,8
31.12.2017	172,0	2,9	18,5	4,4	-13,4	447,3	631,7	2,0	633,7

Tuloslaskelman ja taseen laatimisperiaatteet

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 Osavuositarkastukset -standardin mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteen laatimisessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä, ja lisäksi tilikaudella 2017 voimaan tulleita IAS/IFRS -standardi- ja tulkintamuutoksia. Näillä standardi- ja tulkintamuutosten käyttöönotoilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Tämä tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton.

Segmentti-informaatio 31.12.2017

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta. Kiinteistöliiketoiminnan käyttöpääoma sisältyy Hankinta- ja palvelutoiminnan segmentin käyttöpääomaan.

Milj. €	Markkakauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	355,9	269,7	6 461,2	82,0		-109,0	7 059,7
Liiketulos	-25,5	30,9	6,9	15,1	6,6	0,8	34,7
Investoinnit	1,6	8,7	32,8	14,8		0,0	57,9
Realisoinnit	0,1	0,0	3,4	0,0		0,0	3,5
Käyttöpääoma	0,7	3,5	24,9	0,0		-1,6	27,5

Liikevaihdon täsmäytys

Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 059,7
Konsernieliminoinnit	3,8
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS	7 063,6

Tuloksen täsmäytys

Raportoitavien segmenttien liiketulos	34,7
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	6,8
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos	41,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1,5
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut *	-14,4
Varauksien muutokset *	-11,1
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	-0,5
Arvon alentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-9,8
IFRS oikaisut	0,8
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS	5,0

* Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut sekä varaukset muodostuvat pääosin liiketoimintojen lopettamiseen lähialueilla liittyvistä kertaluonteisista eristä.

Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot

Kotimaa	6 656,6
Ulkomaat	407,0
Liikevaihto yhteensä	7 063,6

Markkakauppa	355,7
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	273,5
Hankinta- ja palvelutoiminta	6 352,3
Kiinteistötoiminta	82,0
Liikevaihto yhteensä	7 063,6

Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet

Kotimaa	424,0
Ulkomaat	42,7
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	466,7

Segmentti-informaatio 31.12.2016

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta. Kiinteistöliiketoiminnan käyttöpääoma sisältyy Hankinta- ja palvelutoiminnan segmentin käyttöpääomaan.

Milj. €	Markkakauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	396,7	255,0	6 428,5	82,5		-92,6	7 070,2
Liiketulos	-26,3	24,1	3,1	17,2	8,2	0,3	26,6
Investoinnit	1,7	9,7	35,6	45,9		0,3	93,1
Realisoinnit	0,1	0,1	33,4	0,3			33,9
Käyttöpääoma	0,0	3,2	-22,8	0,0		-2,6	-22,2
Liikevaihdon täsmäytys							
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto				7 070,2			
Konsernieliminoinnit				3,8			
Jatkuvien toimintojen liikevaihto IFRS				7 074,0			
Tuloksen täsmäytys							
Raportoitavien segmenttien liiketulos				26,6			
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:							
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)				2,2			
Raportoitavien segmenttien operatiivinen tulos				28,8			
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot				-0,2			
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				0,4			
Varauksien muutokset				-8,3			
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot				0,8			
Arvon alentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä				-0,8			
IFRS oikaisut				2,1			
Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja IFRS				22,8			
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot							
Kotimaa				6 632,1			
Ulkomaat				441,9			
Liikevaihto yhteensä				7 074,0			
Markkakauppa				396,6			
Matkailu- ja ravitsemiskauppa				258,8			
Hankinta- ja palvelutoiminta				6 336,1			
Kiinteistötoiminta				82,5			
Liikevaihto yhteensä				7 074,0			
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet							
Kotimaa				425,8			
Ulkomaat				65,0			
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä				490,8			

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2017	678,6	98,6	184,2
Muuntoerot	-4,3		-0,2
Lisäykset	31,0	0,0	27,2
Vähennykset	-52,0	0,0	-31,3
Siirrot erien välillä	3,7	0,5	-4,2
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-12,3	-7,6	
Hankintameno 31.12.2017	644,7	91,6	175,7
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2017	-292,7	-60,9	-116,9
Muuntoerot	0,9		0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	49,3	-0,2	28,9
Tilikauden poistot	-18,8	-3,9	-19,1
Arvon alentumiset	-33,5		1,6
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	4,5	2,5	
Kertyneet poistot 31.12.2017	-290,2	-62,5	-105,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	385,9	37,7	67,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	354,4	29,1	70,4
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2016	581,3	90,7	181,4
Liiketoimintojen yhdistäminen	11,7		
Muuntoerot	28,2		0,5
Lisäykset	93,8	0,1	31,1
Vähennykset	-25,9	-6,0	-25,4
Siirrot erien välillä	-10,6	13,9	-3,3
Hankintameno 31.12.2016	678,6	98,6	184,2
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2016	-263,3	-55,8	-123,4
Liiketoimintojen yhdistäminen	-3,1		
Muuntoerot	-14,2		-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	28,7	-1,5	25,4
Tilikauden poistot	-40,4	-3,6	-18,5
Arvon alentumiset	-0,4		0,0
Kertyneet poistot 31.12.2016	-292,7	-60,9	-116,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	318,0	34,8	57,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	385,9	37,7	67,2

Lähipiiritapahtumat

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten kanssa:

Milj. €	31.12.2017	31.12.2016
Myynnit	19,1	20,1
Ostot	369,8	355,4
Rahoitustuotot ja -kulut	1,5	1,6
Myyntisaatavat ja muut saamiset	1,9	0,7
Lainasaamiset	20,0	33,4
Ostovelat ja muut velat	9,2	61,4

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset, milj. €	31.12.2017	31.12.2016	Muutos
Annetut pantit ja vastuusitoumukset			
Pantit	0,1	0,1	0,0
Takaukset	2,5	3,8	-1,3
Yhteensä	2,6	3,9	-1,3
Muiden velasta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten velasta	96,9	87,5	9,4
Takaukset osuuskauppojen velasta	7,4	7,4	0,0
Yhteensä	104,3	94,9	9,4
Muut muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten vastuista	20,6	2,4	18,1
Muut vastuut			
Remburssivastuut	1,3	0,4	0,9
Takaisinostovastuut	30,5	31,4	-0,9
Merkintäsitoumukset		10,7	-10,7
Yhteensä	30,5	42,1	-11,6

Takaisinostovastuut koostuvat ostositoumuksesta ostaa Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittavan kiinteistörahaston kohteet rahaston jäljellä olevan vieraan pääoman määrästä. SOK:n omistusosuus kiinteistörahastoyhtiöstä on 20 prosenttia.

Merkintäsitoumus koostuu sitoumuksesta sijoittaa pääomapanoksia Pietarin ja Baltian Prismoihin sijoittavaan kiinteistörahastoon.

Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Ei peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Milj. €	31.12.2017	31.12.2016	Muutos
Yhden vuoden kuluessa	133,9	132,4	1,5
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	599,6	595,9	3,7
Yli viiden vuoden kuluttua	822,9	751,6	71,3
Yhteensä	1 556,5	1 479,9	76,5

Annetut takaukset koostuvat pääosin yhteisyritys North European Oil Trade Oy:n ja sen tytäryhtiö North European Oil Trade AB:n puolesta annetuista 67,4 miljoonan euron (39,4 milj. euroa 31.12.2016) velan ja muiden vastuiden takauksista sekä yhteisyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetusta 50,0 miljoonan euron (50,0 milj. euroa 31.12.2016) velan takauksesta.

Lisäksi SOK oli antanut tukikirjeet SOK-Takaus Oy:n myöntämille takauksille, jotka ovat kokonaisuudessaan erääntyneet 31.12.2017 mennessä. Tukikirjeiden määrä 31.12.2017 oli 0 euroa (8,9 milj. euroa 31.12.2016).

Muut taloudelliset vastuut:

Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 10,2 miljoonaa euroa (8,7 milj. euroa 31.12.2016).

Muut vastuusitoumukset:

Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa.

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti SOK:n vastuu S-Voima Oy:n muuttuvista kustannuksista määräytyy osakkaan käyttämän energian mukaan. Vastuu yhtiön kiinteistä kustannuksista sisältäen myös mm. lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot, puolestaan jakautuu osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa. Yhtiön A-sarjan osakkeet liittyvät markkinasähkön hankintaan, B- ja B1-sarjojen osakkeet tuulivoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan ja C-sarjan osakkeet ydinvoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan, johon S-ryhmä on sittemmin päättänyt olla osallistumatta.

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraanpääomanehtoista rahoitusta. SOK:n tilinpäätöshetken mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:lle osakslainaa 50,0 miljoonaa euroa (50,0 milj. euroa 31.12.2016) ja pitkäaikaista lainaa 15,3 miljoonaa euroa (80,5 milj. euroa 31.12.2016) sekä North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. euroa 31.12.2016).

Tunnusluvut

SOK-yhtymä:	31.12.2017	31.12.2016
Liikevaihto, milj. €	7 063,6	7 074,0
Liiketulos, milj. €	5,9	27,0
% liikevaihdosta	0,1	0,4
Tulos ennen veroja, milj. €	5,0	22,8
% liikevaihdosta	0,1	0,3
SOK-yhtymä:		
Omavaraisuusaste, %	36,5	37,0
Oman pääoman tuotto, %	0,3	1,8
Gearing, %	11,8	5,7

Tunnuslukujen laskentakaavat

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100 \%$$

$$\text{Gearing, \%} = \frac{\text{korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}} \times 100 \%$$

$$\text{Oman pääoman tuotto, \%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}} \times 100 \%$$